

DOSYA KONUSU

DR. HALİL BUYRUK İLE TÜRKİYE'DE ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Öğretmen Emeğinin Dönüşümü kitabının yazarı olan Dr. Halil Buyruk ile öğretmenlik mesleğinde profesyonelleşme, öğretmen özerkliği, öğretmenlerin ve toplumun öğretmenlik algısı üzerine gerçekleştirdiğimiz söyleşimizi ilginize sunuyoruz. Sayın Halil Buyruk'un öne çıkan görüşlerini aşağıda bulabilirsiniz:

- Geleneksel olarak profesyonel bir mesleği tanımlayan temel özellikler uzun bir eğitim sonucu elde edilen yüksek düzeyde sistematik bilgi ve bir meslek örgütü etrafında birleşmedir. Mesleğe özgü görev sınırlarının ve etik ilkelerin belirlenmesi ve sağlanan özerklikle birlikte, profesyoneller dış kontrole karşı belirli bir dereceye kadar işleri üzerinde takdir yetkisi kullanabilirler. Bu tanımlamayı dikkate aldığımızda öğretmenliği özellikle Türkiye'de profesyonel bir meslek olarak düşünmemiz oldukça zor.
- Öğretmenin; eğitim üzerine düşünecek, araştırarak, karar mekanizmalarına katılacak güç ve sorumluluğa sahip olması öğretmenliğin profesyonel bir meslek olmasının temel koşuludur.
- Bir yandan yerelleşme ve okullara özerklik ile öğretmenlerin okuldaki karar mekanizmalarına katılacağı ve özerkliklerinin artacağı vurgusu öne çıkarılırken, diğer yandan öğretmenler üzerindeki kontrolün merkezi müfredat ve standart sınavlarla arttığını görüyoruz. Oysa dünyadaki örneklerle baktığımızda, kurumsal özerklik sağlanırken daha çok finansman boyutuna öncelik veriliyor ve mali özerklik ön plana çıkarılıyor.
- Asıl mesele; yalnızca dünyada değişen paradigmalara uygun olarak öğretmenlerin çeşitli becerileri kazanması değil, içinde bulunduğu ortamı, toplumu, eğitimi bütünselliği içinde kavrayacak; içinde bulunduğu toplumun ihtiyaçlarına yanıt verebilecek ama aynı zamanda demokratik ve evrensel değerlerin hayata geçirilmesinde rol oynayabilecek öğretmenlerin yetiştirilmesidir.
- Öğretmenlerin daha eşitlikçi bir toplum yaratılması, demokratik değerlerin kazandırılması sürecinde rol oynayabilmeleri için, eleştirel bir dile sahip olmaları, entelektüel bir işlev edinmeleri önemlidir. Böyle bir işlevi yerine getirebilmeleri ise çalışmalarını özerk bir faaliyet olarak inşa edebilmelerine bağlıdır.

Yazının tamamı için; tedmem.org/?p=1586

DOSYA KONUSU

DR. HALİL BUYRUK İLE TÜRKİYE'DE ÖĞRETMENLİK
MESLEĞİ ÜZERİNE SÖYLEŞİ

2016 VURUŞ

SEMİNER DÖNEMİ Mİ, EĞİTİM ÖĞRETİME HAZIRLIK MI?

YORUM

YAZ AYLARI ÖĞRENME KAYIPLARI

BÜYÜK VERİ NE KADAR BÜYÜK?

YANSIMA

EN ALT TABAKA EŞİTSİZLİĞİ: GÖÇMEN GEÇMİŞİ OLAN
ÇOCUKLAR DEZAVANTAJLI DURUMDA MI?

YAYINLAR

IV. ULUSLARARASI EĞİTİM FORUMU
"TÜRKİYE'NİN GELECEĞİNE İNANİYORUZ: GELECEĞİ OKUYORUZ"

OECD YETİŞKİN BECERİLERİ ARAŞTIRMASI:
TÜRKİYE İLE İLGİLİ SONUÇLAR

WWW.TEDMEM.ORG

EGITIMVEBILIM.TED.ORG.TR

FACEBOOK.COM/TEDMEM

TWITTER.COM/TEDMEM

PLUS.GOOGLE.COM/+TEDMEMORG2012

YOUTUBE.COM/TEDMEMORG2012

Okulların yeni bir eğitim öğretim yılına başlamasına az bir zaman kaldı. Milli Eğitim Bakanlığınca yayımlanan 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı Çalışma Takvimine göre önümüzdeki eğitim öğretim yılı birinci kanaat dönemi 19 Eylül 2016 Pazartesi günü başlayacak. Eğitim öğretimin başlangıç günü yaklaştıkça okulların fiziki olarak eğitim öğretime hazır hale getirilmesi için çalışmaların da yoğunlaştığı görülmektedir. Ancak bizim tedmem olarak dikkat çekmek istediğimiz nokta okulların fiziki olarak eğitim öğretime hazırlığından öte eğitim öğretim planları bakımından hazırlık. Çünkü önümüzdeki eğitim öğretim yılının nasıl geçeceği, eğitim öğretim etkinliklerinin düzenli ve öğrencilerin daha iyi öğrenmelerini destekleyecek bir sistematik içinde gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyeceği eğitim öğretim yılının başlangıcında nasıl bir planlama yaptığımız ile yakından ilişkilidir.

Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim ile ilgili yasal düzenlemelere bakıldığında, okulların eğitim öğretime başlamasından hemen önce eğitim öğretime hazırlık ile ilgili bazı çalışmaların yapılmasının beklendiği görülmektedir.

Yönetmeliklerde yer alan eğitim öğretime hazırlık çalışmalarını biraz açacak olursak, önümüzdeki eğitim öğretim yılı için okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin eğitim öğretime iyi bir başlangıç yapmak için bu hazırlıkları yapmaya oldukça sınırlı zamanlarının olduğunu söyleyebiliriz. Okul yöneticilerinin yaz tatili süresince okullarını fiziki olarak eğitim öğretime hazırlamalarının yanı sıra; Eylül ayının ilk iş günü itibarıyla öğretim programları ile ilgili öncelikli amaçları belirlemede liderlik etmeleri, en azından ana hatlarıyla öğretmenlerin motivasyonunu yükseltmek için bir plan ve strateji oluşturmaları, velilerin katılımını artırmak için ise bir yol haritası belirlemeleri gerekir. Ana hatlarını oluşturdukları planlarını, stratejilerini ve yol haritalarını eğitim öğretime hazırlık döneminde yardımcıları ve öğretmenleriyle birlikte detaylandırabilirler. Eylül ayının ilk yarısında eğitim öğretim yılı için net bir yol haritası olmayan bir okul yöneticisi nereye gideceğini ve nasıl gideceğini bilmiyor demektir. Okulda bir öğretme ve öğrenme heyecanı ve öğrenmeyi destekleyecek bir okul atmosferi oluşturabilmek için okul yöneticisinin yeni eğitim öğretim yılında öğretmenleri, öğrencileri ve velileri iyi bir hazırlıkla karşılaşması gerekir. Yöneticilerin hazırlığı da hazırlıksızlığı da öğretmenlerin gözünden kaçmayacaktır.

Emin Karip, Prof. Dr.

Yazının tamamı için; tedmem.org/?p=1643

Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de okulların eğitim öğretim dönemleri tarım toplumunun çalışma takvimine göre düzenlenmiştir. Toplumun ihtiyaç ve yaşantısının dönüşmesine rağmen bu düzenleme aynen varlığını sürdürmektedir. Bilgi toplumu olarak tanımlanan günümüz toplumunda okulların çalışma takvimlerinin etkililik ve verimliliğe ilişkin yapılan araştırmaların sonuçları doğrultusunda yeniden değerlendirilmesi önemli görülmektedir.

Almanya, Hollanda ve İngiltere gibi ülkeler 6 haftalık kısa bir yaz tatiline yer verirken Türkiye, Litvanya ve İtalya gibi ülkeler 13 haftalık, diğer ülkelere kıyasla daha uzun yaz tatili sürelerine sahiptir. Türkiye, eğitim öğretim yılı içinde en az ve kısa süreli tatil yapan ve dolayısıyla yaz tatili süresi en uzun olan ülkelerin başında gelmektedir.

Değerlendirmede yer verilen araştırmaların öne çıkan bulguları şöyledir:

- Yaz aylarında gerçekleşen öğrenme kayıpları öğrencilerin ortalama olarak bir aylık öğretim süresi kadar geriye düşmesine sebep olmaktadır. Diğer bir deyişle, öğrencilerin güz döneminde okula döndüklerinde elde ettikleri test sonuçları bahar döneminde ayrılırken elde ettikleri sonuçların en az bir ay gerisinde kalmaktadır.
- Yaz tatilinin farklı beceri alanlarını farklı düzeylerde etkilediği tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin yaz tatili süresince matematik becerilerinde diğer becerilere oranla daha fazla öğrenme kaybı yaşadığı görülmüştür.
- Ailenin sosyo-ekonomik statüsünün yaz aylarındaki öğrenme kaybı düzeyini önemli ölçüde etkilediği görülmüştür. Matematikte yaşanan öğrenme kaybı sosyo-ekonomik statüden bağımsız olarak tüm çocuklarda hemen hemen benzer düzeylerde görülürken, okuma becerilerinde sosyo-ekonomik statünün büyük bir farka sebep olduğu tespit edilmiştir.
- OECD tarafından yapılan PISA değerlendirmelerinin sonuçları öğrenme süresi ve öğrenci performansı arasında belirgin bir ilişkinin bulunduğu işaret etmektedir. Ancak okulda geçirilen süreden daha çok bu sürenin ne kadar etkili ve verimli geçirildiğinin, hangi öğretim yöntemlerinin uygulandığının, öğretim programı ve öğretmen niteliği unsurlarının öğrenci performansına etkisi bulunduğu belirtilmiştir (OECD, 2014).

Yaz aylarında yaşanan öğrenme kayıplarının engellenmesine yönelik olarak üç temel çözüm önerisi ön plana çıkmaktadır; (1) eğitim öğretim yılının genişletilmesi, (2) yeniden düzenlenmiş okul çalışma takvimi ve (3) yaz okulu.

Yazının tamamı için; tedmem.org/?p=1593

Veri, bilgi ve ekonomi; bu üç kavram günümüzün ve geleceğin ana şekillendiricisi olarak toplumsal yaşamımızın tüm dinamiklerini uzun bir süredir etkilemektedir. Bu doğrultuda ortaya çıkan büyük veri ve veri madenciliği gibi kavramlar, farklı alan ve sektörlerde kendilerine geniş bir uygulama sahası açmıştır. Ancak yeni bir kavram olarak açığa çıkan büyük verinin hangi koşullarda ne kadar etkin ve verimli bir kaynak oluşturacağı, problem çözme ve süreç yönetiminde ne derece etkin işlev gösterebileceği konuları da tartışmaya açılmıştır. Bu kapsamda *Pasi Sahlberg ve Jonathan Hasak* tarafından kaleme alınan makalede, eğitim sistemlerinde büyük verinin etkin hale gelmesiyle küçük verinin önemini kaybetmediğinin altı çizilmektedir. Bu açıdan söz konusu yazı büyük ve küçük verinin Türkiye gibi bilgi yönetiminde atılım başlatma açısından yolun başında sayılabilecek ülkelere önemli öngörüler sunabilir. Zira henüz sürdürülebilir, tutarlı merkezi bir program ya da stratejiye sahip olmayan ülkeler mevcut deneyimleri kısa yollara dönüştürebilecektir.

Bu kapsamda mevcut çalışma, öncelikle Pasi Sahlberg ve Jonathan Hasak'ın yazarlığını yaptığı "*Eğitimdeki Bir Sonraki Büyük Gelişme: Küçük Veri*" çalışmasını Türkçe olarak paylaşmakta, ardından Türkiye'nin büyük veri/küçük veri tartışmalarındaki konumunu açık veri ve açık devlet kavramlarına referansla tartışmaktadır. Son olarak bu tartışmadan hareketle Türkiye'nin bütüncül bir açık devlet verisi stratejisi oluşturmasına katkı sağlayabilecek politika önerileri sunulmuştur.

"Birleşik Devletler'deki okulları dünyadaki diğer okullardan ayıran şey, tipik olarak standart test sonuçlarını yansıtan veri duvarlarının koridor ve öğretmen odalarını süslüyor olmasıdır. Yeşil, sarı ve kırmızı renkler öğrencilerin ve sınıfın performans seviyesini göstermektedir. Kararlı reformcular için okul hakkında daha fazla veri ortaya koyan şeffaflık budur ve daha etkin okul iyileştirmelerinin nasıl sağlanacağına dair çözümün de parçası olarak görülmektedir. Fakat bu veri setleri, sınıf içindeki öğretim ve öğrenimi kavramamızı sağlayacak kısıtlımlar oluşturmamaktadır; çünkü bunlar okuldaki öğrenmenin iticisi olan duygu ve ilişkilere değil, analitik ve istatistiğe dayanmaktadır. Bunlar aynı zamanda öğrenmenin öğrenenlerin yaşamındaki ve zihinlerindeki etkilerini değil, çıktı ve ürünlerini raporlamaktadır."

Yazının tamamı için; tedmem.org/?p=1623

UNICEF Innocenti Research Centre tarafından yayımlanan bu araştırma özetinde, göçmen çocukların sosyoekonomik kırılganlıklarına dair kanıtlar sunulmakta ve göçmen geçmişinin hane halkı gelirinde, eğitimde, sağlık ve yaşam memnuniyetinde geri kalma riski üzerindeki görece payının altı çizilmektedir.

Raporda elde edilen bulgulardan bazıları şöyledir;

- Araştırmanın yapıldığı ülkenin dışında doğan en az bir yetişkinin olduğu ailelerde yaşayan çocukların kullanılabilir hane halkı gelirinin en alt onda birlik diliminde fazla temsil edilmiş olduğu bulgulanmıştır (Toczydlowska, 2016).
- Göçmen öğrenci nüfusu (birinci ve ikinci nesil) benzer olan ülkeler en alt yüzde 10'luk dilimde veya dezavantaj grubunda farklı paylara sahiptir.
- Analizler göçmenlik durumu ile test dili dışında bir dili konuşuyor olmanın birbirine yakından bağlı olduğunu göstermiştir. Bu, göçmenlikten düşük başarıya giden olası yollardan biri olabilir (a.g.e.).
- HBCS 2013/2014 verisinin bulunduğu 24 zengin ülkede, yaş, cinsiyet ve aile serveti gibi farklılıklar hesaba katıldıktan sonra göçmen geçmişi çok düşük sağlık durumu veya yaşam memnuniyeti bildirilmesi olasılığını belirgin bir biçimde etkilememektedir. Fakat ülkelerin önemli bir azınlığı, göçmen geçmişi olan 11, 13 ve 15 yaş grubu sağlık durumu ve yaşam memnuniyetinde geride kalmaktadır.

AB ülkelerinde göçmen geçmişi olan çocuklar en alt onda birlik dilimde aşırı temsil edilmektedir ve hane halkı iş yoğunluğu ve diğer anahtar yordayıcılar kontrol altına alındıktan sonra bile çok düşük gelir riskindeki farklılıklar devam etmektedir. Yaş, cinsiyet ve aile serveti hesaba katıldıktan sonra göçmen geçmişi olanların sağlık ve yaşam memnuniyetlerindeki fark çok az sayıda Avrupa ülkesinde açığa çıkmaktadır, fakat bazı ülkelerde (İspanya, İsveç, İsviçre) birinci ve ikinci göçmen çocuklar sağlık ve iyi olma halinde özellikle geri kalma riski ile karşı karşıyadır.

Yazının tamamı için; tedmem.org/?p=1607

OECD YETİŞKİN BECERİLERİ ARAŞTIRMASI: TÜRKİYE İLE İLGİLİ SONUÇLAR

OECD'nin Yetişkin Yeterliklerinin Uluslararası Değerlendirilmesi Programı (PIAAC) kapsamında 2016 yılı "Yetişkin Becerileri Taraması Raporu" 28 Haziran 2016 tarihinde yayımlandı. Rapor, 16-65 yaş aralığındaki yetişkinlerin sözel beceriler, sayısal beceriler ve teknoloji yoğun ortamlarda problem çözme becerileri alanlarında yeterlik düzeylerini değerlendirmektedir. tedmem tarafından bu raporda sunulan veriler çerçevesinde Türkiye açısından temel bulguların ortaya konduğu ve bulgular üzerinden tartışmanın şekillendirildiği bir analiz raporu yayımlanmıştır. Raporun Türkiye özelinde öne çıkan bulguları şu şekilde özetlenebilir:

1. Yetişkinlerin Büyük Bir Kısım Çığın Gerektirdiği Becerilerden Yoksun

Türkiye sözel beceriler, sayısal beceriler ve teknoloji yoğun ortamlarda problem çözme becerileri alanlarının her üçünde de OECD ortalamasının altında bir yeterlik göstermektedir.

2. Türkiye'de Eğitim Kademelerinin Beceri Kazandırmada Etkililiği Düşük

Türkiye'de üniversite mezunu yetişkinler ile liseden daha düşük eğitim seviyesine sahip yetişkinler arasındaki sözel beceriler alanındaki puan farkı OECD ülkelerine kıyasla daha düşüktür. Türkiye eğitim seviyesi ve sözel beceri arasındaki ilişkinin en zayıf olduğu iki ülkeden biridir.

3. OECD Ülkeleri İçinde Kadın ve Erkek Arasındaki En Büyük Beceri Farkı Türkiye'de

OECD ülkeleri genelinde sözel becerilerde kadın ve erkekler birbirine yakın performans gösterirken, sayısal becerilerde erkeklerin daha yüksek performans gösterdiği görülmektedir. Türkiye'de ise her iki beceri alanında da erkekler kadınlara göre daha yüksek performans göstermektedir.

4. Yetişkinler Zorunlu Eğitimden Sonra Beceri Kazanmıyor

Türkiye'de 16 yaş ve 30 yaş arasında yetişkinlerin beceri alanlarındaki ortalama puanları birbirine oldukça yakındır, 30 yaşından sonra ise puan ortalamaları azalmaktadır.

5. Yetişkinler İş Yerlerinde ve Günlük Hayatlarında Becerilerini Kullanmıyor

Türkiye'de yetişkinler işyerlerinde ve günlük hayatlarında okuma, yazma, matematiği kullanma, problem çözme ve bilgisayarı kullanma konularında OECD ülkelerine kıyasla daha düşük bir eğilim göstermiştir.

6. Daha Yüksek Eğitim ve Beceri Düzeyi İstihdam Statüsüne Etki Etmiyor

OECD ülkelerinde beceri düzeyi ile istihdam edilebilirlik arasında pozitif bir ilişki görülmesine karşın, Türkiye'de daha yüksek beceri düzeyi ve eğitim düzeyi bireyin istihdam durumu ile ilişkili görülmemektedir.

7. Türkiye Ekonomi Dışı Göstergelerde Genel Eğilimin Dışında Kalıyor

OECD ülkelerinde genel olarak yetişkinlerin yeterlik düzeyi arttıkça, diğer insanlara güvenme düzeyinin ve politik etkinliklerinin artmasına karşılık, Türkiye'de yeterlik düzeyi arttıkça güven ve politik etkinlik artışının oldukça sınırlı kaldığı görülmüştür.

Raporun tamamına yakın bir zamanda
web sayfamızdan erişebilirsiniz.

www.tedmem.org

IV. ULUSLARARASI EĞİTİM FORUMU "TÜRKİYE'NİN GELECEĞİNE İNANIYORUZ: GELECEĞİ OKUYORUZ"

Türk Eğitim Derneği tarafından dördüncüsü düzenlenen IV. Uluslararası Eğitim Forumu "Türkiye'nin Geleceğine İnanıyoruz: Geleceği Okuyoruz" başlığı altında gerçekleştirilmiştir. Forumun vizyonu, öncelikle değişimi okuyabilen ve buna göre kendini adapte edebilen bir eğitim sisteminin oluşturulmasına katkı sunmak, bunun yanı sıra bireylerin ve toplumların geleceklerini uyumlu bir bütün içinde görerek yerel ve uluslararası gelişmeleri eğitim başlığında mercek altına almaktır.

Forum kapsamında 'İş Dünyası Eğitimden Nasıl Bir İnsan İstiyor?', 'Eğitimin Geleceğinde Nörobilim Çağı ve Yeni Değerler', 'Geçmişten Gelecek Perspektifine İnsan ve Eğitim' ve 'Ekonomi Eğitimden Nasıl Bir İnsan İstiyor?' panelleri ile Michio Kaku'nun "Gelecek 20 Yıl: Bilim eğitim, iş hayatı, ekonomi ve tıp alanında nasıl bir devrim gerçekleştirecek?" başlıklı konuşması gerçekleştirilmiştir.

Gelecekteki politikalara ışık tutacak görüşlerin ve birikimlerin paylaşıldığı bu forumun, hem kaydedilen gelişmeleri tarihe not düşmek hem de ileriki dönemlerde sorumluluk alacak eğitimcilere, politika yapıcılara ve araştırmacılara kaynak olması amacıyla kitaplaştırılmasını oldukça önemsiyoruz. Forumda gerçekleşen tüm konuşmaların tam metinlerinin derlendiği yayılımımızı ilginize sunuyoruz.

Forum kitabı için; tedmem.org/?p=1634

tedmem

Türk Eğitim Derneği
TED Üniversitesi Yerleşkesi, Ziya
Gökalp Caddesi No:47 H Blok,
Çankaya, Ankara
0 (312) 418 06 14
info@tedmem.org